

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2019
Senát I

Nález:

spisová značka	II. ÚS 599/2018
populárny názov	kontradiktórnosť v konaní o predĺžení väzby
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.03.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 písm. c Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5 Charta základných práv Európskej únie čl. 6
analytická právna veta	Je aj na uvážení konajúceho súdu, či bude predstreté argumenty považovať za podstatné a ako také ich predloží ku konfrontácii druhej strane v kontexte toho, že konajúci súd popri rovnosti účastníkov konania (strán sporu) musí ale súčasne zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len tých podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane. Iný pohľad na realizáciu práva účastníka konania (strany sporu) oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály, neprestajne sa opakujúci a nikdy nekončiaci proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniam druhého účastníka konania.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol na základe uznesenia okresného súdu zo dňa 29.03.2018 v spojení s uznesením krajského súdu zo dňa 27.04.2018 vzatý do väzby z dôvodov podľa ustanovenia § 71 ods. 14 písm. a), b), c) Trestného poriadku. Sudkyňa pre prípravné konanie okresného súdu uznesením zo dňa 05.10.2018 predĺžila sťažovateľovi lehotu trvania väzby o päť mesiacov, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť. Túto sťažnosť krajský súd zamietol uznesením zo dňa 23. októbra 2018 (ďalej len "napadnuté rozhodnutie"). Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že „všeobecný súd konal v príkrom rozpore s princípom kontradiktórnosti a rovnosti zbraní, pretože rozhodol na základe stanoviska prokurátora doručeného súdu dňa 17.10.2018 spolu so zápisnicou z vylučenia obvineného zo dňa 08.10.2018. Toto stanovisko však nebolo doručené sťažovateľovi, a to ani všeobecným súdom, ani prokurátorom. Jednalo sa však, pritom o kľúčový dokument, na základe ktorého všeobecný súd rozhodol a ku ktorému sa sťažovateľ nemohol vyjadriť. Všeobecnému súdu pritom nič nebránilo, aby obhajobe sťažovateľa umožnil vyjadriť sa k stanovisku prokurátora, a tak reagovať na toto stanovisko ako protistrany." Sťažovateľ sa

	<p>tak pred ústavným súdom domáha vyslovenia porušenia práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru a podľa čl. 6 charty.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Z judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 198/05, IV. ÚS 186/09) ďalej vyplýva, že súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, osoba, ktorá je vo väzbe, musí mať možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe. Vždy musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní. Osoba vo väzbe musí mať v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany (prokurátora) o odôvodnenosti trvania väzby. Pre tento účel jej nemôže byť odopreté právo oboznámiť sa s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému/obžalovanému poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp „rovnosti zbraní“).</p> <p>Z judikatúry EŠLP vyplýva, že princíp rovnosti zbraní znamená, že každej procesnej strane má byť daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavujú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je protistrana. Právo na kontradiktórne konanie znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (rozsudok EŠLP zo 4. 6. 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike, rozsudok EŠLP z 13. 1. 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike). Z princípu kontradiktórnosti konania teda vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie odporcu (protistrany v súdnom konaní) právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo je vhodné inak sa k nemu vyjadriť, v dôsledku čoho je teda len na účastníkovi konania, aby sám posúdil, či určité stanovisko k vyjadreniu protistrany vyžaduje komentár z jeho strany (rozsudok EŠLP z 18. 2. 1997 vo veci Niderost-Huber proti Švajčiarsku, taktiež už citovaný rozsudok Trančíková proti Slovenskej republike), a pritom nezáleží na tom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (rozsudok EŠLP z 31. 5. 2001 vo veci K. S. proti Fínsku, rozsudok EŠLP z 28. 6. 2001 vo veci F. R. proti Švajčiarsku).</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že nedoručenie vyjadrenia prokurátora sťažovateľovi, ktorý nemal možnosť sa k tomuto vyjadreniu vyjadriť, sa môže na prvý pohľad javiť ako porušenie práv osoby pozbavenej osobnej slobody väzbou (napr. II. ÚS 482/2014). Pri posudzovaní porušenia princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ku ktorému dochádza nedoručením vyjadrenia účastníka konania (strany sporu) protistrane, je však potrebné zohľadniť obsahový význam neoboznámeného vyjadrenia (napr. rozsudok EŠLP z 18. 10. 2007 vo veci Asnar proti Francúzskej republike, sťažnosť č. 12316/04; rozsudok EŠLP z 3. 7. 2008 vo veci Vokoun proti Českej republike, sťažnosť č. 20728/05).</p> <p>Ak neoznámenie písomných vyjadrení alebo dokumentov v konaní a nemožnosť sťažovateľa sa k nim vyjadriť nemá žiaden vplyv na výsledok konania, pretože prijatý právny prístup neumožňuje ďalšiu diskusiu, nedoručenie vyjadrenia protistrany sťažovateľovi a s tým spojená nemožnosť sťažovateľa sa k nemu vyjadriť nemôžu predstavovať porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (rozsudok EŠLP z 15. 6. 2004 vo veci Stepinska proti Francúzskej republike, č. sťažnosti 1814/02, bod 18; rozsudok EŠLP z 21. 3. 2006 vo veci Sale proti Francúzskej republike, sťažnosť č. 39765/04, body 18 a 19; rozsudok EŠLP z 15. 2. 2007 vo veci Verdú proti Španielskemu kráľovstvu, sťažnosť č. 43432/02, body 26 až 28).</p>

K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 3 dohovoru ústavný súd v závere považuje za potrebné dodať, že čl. 5 ods. 4 dohovoru zakotvuje pre zatknutú alebo zadržanú osobu právo iniciovať konanie, v ktorom by spochybňovala zákonnosť pozbavenia slobody, a právo na to, aby po začatí takého konania súd urýchlene rozhodol o zákonnosti pozbavenia slobody a aby bolo nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže, že je nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. 11. 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2000, § 33 – § 36). Taktiež aj z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že na konanie, ktorého predmetom je súdne preskúmanie zákonnosti väzby a existencie všetkých jej podmienok, je aplikovateľný čl. 5 ods. 4 dohovoru (pozri m. m. II. ÚS 15/05, III. ÚS 272/03, IV. ÚS 65/05). Ústavnosť postupu a rozhodnutia súdu v takomto type konania (vrátane ústavnosti dôvodov, na ktorých bolo založené rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby) skúma však ústavný súd aj z hľadiska garancií vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 dohovoru (pozri napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 220/04).

Z kontextu podanej ústavnej sťažnosti a znenia dohovoru vyplýva, že sťažovateľom označený čl. 5 ods. 3 dohovoru sa vzťahuje na konanie a rozhodovanie o vzatí do väzby, pričom procesné pravidlá týkajúce sa skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sú *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru. Sťažovateľ sa v petite podanej ústavnej sťažnosti tiež domáhal vyslovenia porušenia svojho práva zaručeného v čl. 5 ods. 3 dohovoru. S poukazom na už uvedené je zrejmé, že práva obsiahnuté v tomto článku nekorešponujú s porušením podmienok väzobného stíhania sťažovateľa, keďže uplatnenie čl. 5 ods. 3 dohovoru prichádza do úvahy pri vzatí do väzby, a nie pri rozhodovaní o preskúmaní dôvodov väzby (či už na základe podanej žiadosti o prepustenie z väzby, jej predĺženia na podklade návrhu prokurátora alebo napr. po podaní obžaloby prokurátorom) počas jej trvania. Rovnaké závery platia aj pre sťažovateľom označený čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

Ústavný súd však aj v zhode judikatúrou ESLP (rozsudok ESLP vo veci Husák proti Českej republike zo 4. 12. 2008, č. sťažnosti 19970/04) a judikatúrou Ústavného súdu Českej republiky (sp. zn. I. ÚS 2942/13) zastáva stanovisko, že z čl. 5 ods. 4 dohovoru nie je možné vyvodit' povinnosť vo všetkých prípadoch úplne rešpektovať všetky záruky spravodlivého trestného konania zakotvené v čl. 6 dohovoru s tým, že tieto záruky môžu byť aj proporcionálne nižšie.

Z hľadiska posúdenia čl. 5 ods. 4 dohovoru má osoba vo väzbe právo na preskúmanie hmotných a procesných podmienok väzby, ktoré sú určujúce pre posúdenie jej zákonnosti. Požiadavka preskúmania hmotných podmienok („substantive requirement“) znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace za a proti väzbe a rozhodnúť s poukazom na právne kritériá, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustenie na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú (napr. rozsudok ESLP vo veci Schiesser v. Švajčiarsko zo 4. 12. 1979, séria A, č. 34, § 31). Je teda výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a viesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Tóth c. Rakúsko, 1991). Inými slovami, v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru je osoba vo väzbe oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú podstatné pre „zákonnosť“ tejto väzby v zmysle dohovoru (napr. rozsudok ESLP vo veci Brogan and Others v. Anglicko z 29. 11. 1988, séria A, č. 154 - B, § 65, rozsudok ESLP vo veci Jecius v. Litva, § 100).

Je nespochybniteľné, že ústavná sťažnosť je založená na tvrdení o nedodržaní princípu, ktorého jedným (nie jediným) z atribútov je dať strane možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany, pričom aplikácia princípu rovnosti zbrani v postupe konajúceho súdu má zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom protistrana môže reagovať na relevantné argumenty druhého účastníka konania (III. ÚS 402/2008). Z uvedeného vyplýva, že je aj na uvážení konajúceho súdu,

či bude predstreté argumenty považovať za podstatné a ako také ich predloží ku konfrontácii druhej strane v kontexte toho, že konajúci súd popri rovnosti účastníkov konania (strán sporu) musí ale súčasne zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len tých podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane. Iný pohľad na realizáciu práva účastníka konania (strany sporu) oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály, neprestajne sa opakujúci a nikdy nekončiaci proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniam druhého účastníka konania. Z uvedeného vyplýva, že takto absolutizovaný princíp by bol nevyhnutne zaťažovaný nekonečnosťou, pretože vždy by musela existovať strana, ktorá sa k tvrdeniu protistrany ešte nevyjadrila. Limitnými by mohli byť napr. prípady, v ktorých jedna zo strán právo reakcie nevyužije. Takýto pohľad by však mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu odporujúceho materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu. Táto judikatúra je ustálená nielen v trestných veciach, ale aj v rozhodnutiach najvyšších súdnych inštitúcií v iných súdnych agendách (pozri napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 238/2014 z 13. augusta 2015).

Ďalej je treba prihliadať aj na skutočnosť, že na rozhodovanie o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe sú právnym poriadkom kladené špecifické požiadavky napr. na rýchlosť konania. Podľa vo veci aplikovaného § 76 ods. 3 Trestného poriadku súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodne o väzbe alebo o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní, alebo pred uplynutím lehoty väzby v prípravnom konaní; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní, alebo lehoty, ktorá sa má predĺžiť, inak predseda senátu nadriadeného súdu prepustí obvineného z väzby na slobodu. Poukázaním na rýchlosť konania pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe nie je cieľom ústavného súdu pričítať časový moment v neprospech sťažovateľa, ale poukázať na to, že vec nemá len subjektívny rozmer. Z pohľadu objektívneho práva je inštitút väzby chápaný ako vážny zásah do osobnej slobody a prísnosť legislatívy svojím účelom sleduje viacero často kolidujúcich aspektov, ako napríklad ochranu pred zneužitím moci, ale aj záujem na efektívnosti procesu a prostredníctvom nej záujem spoločnosti na dosahovaní účelu konania. Požiadavka na zachovanie lehôt v konaní môže kolidovať s kontradiktórnosťou v tom zmysle, že doručovanie vyjadrení (pre zachovanie práva niektoej zo strán v konaní reagovať na tvrdenie protistrany) môže vylučovať dodržiavanie lehôt pre rozhodnutie.

Z už uvedených dôvodov preto ústavný súd konštatuje, že v tejto konkrétnej posudzovanej veci nie je namieste zotrvanie na absolutizovaní princípu kontradiktórnosti pre označené štádium konania vzhľadom na hrozbu závažnejších následkov súvisiacich s oneskoreným rozhodnutím o väzbe.

Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu, čo sa týka rozhodnutia o predĺžení väzby vydaného sudkyňou pre prípravné konanie ešte pred vyjadrením prokurátora a aj pred doručením výpovede, vyplýva, že „S dôvodmi rozhodnutia sudkyne pre prípravné konanie sa sťažnostný súd v celom rozsahu stotožňuje.“ Z uvedeného vyplýva, že vyjadrenie prokurátora síce krajský súd zobral do úvahy, avšak iba nad rámec posudzovanej veci („... umocňuje aj výpoveď obvineného zo dňa 08.10.2018 predložená sťažnostnému súdu...“). Z uvedeného možno uzavrieť, že rozhodnutie sudkyne pre prípravné konanie o predĺžení väzby sťažovateľa bolo krajským súdom akceptované vo všetkých jeho dôvodoch bez ohľadu na argumentačnú hodnotu vyjadrenia prokurátora a jeho príloh.

Ústavný súd rozhodol:

	Sťažnosti sťažovateľa ústavný súd nevyhovel.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	EŠLP: K. S. proti Fínsku z 31. 5. 2001; F. R. proti Švajčiarsku z 28. 6. 2001; Trančíková proti Slovenskej republike
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	väzba-väzba v prípravnom konaní konanie-kontradiktórnosť väzba-predĺženie lehoty trvania väzby sťažnosť trestné konanie

spisová značka	III. ÚS 409/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Mojmír Mamojka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.03.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ vystupoval pred okresným súdom v procesnom postavení žalobcu vo veci žaloby o určenie neplatnosti písomného napomenutia proti Kysuckej nemocnici s poliklinikou Čadca. Okresný súd Čadca rozsudkom z 10.05.2016 zamietol žalobu sťažovateľa a zaviazal ho k povinnosti nahradiť žalovanej trovy konania. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil procesnými dôvodmi pretože, podľa jeho názoru sťažovateľ nepreukázal naliehavý právny záujem na určenie neplatnosti písomného napomenutia. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 29.11.2016 na odvolanie sťažovateľa rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % . Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 25.10.2017dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 29.11.2016 odmietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Dovolací súd svoje rozhodnutie založil na nemožnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania, ktorý vyslovil veľký senát občiansko právneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19.04.2017 sp.zn. 1VCdo 2/2017. Podľa sťažovateľa právny názor vyslovený veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej len „veľký senát“) v uznesení sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017 je v rozpore s princípom materiálneho chápania

	právneho štátu a práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces.
z odôvodnenia	<p>Vychádzajúc z podstaty námietok sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu dovolacieho súdu ústavný súd konštatuje a vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).</p> <p>Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).</p> <p>Všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).</p> <p>Zákaz kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania bol od prijatia rozhodnutia veľkého senátu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017 predmetom všeobecnej diskusie a kritiky odbornej verejnosti. Vzhľadom na nejednotnosť názorov ústavného súdu v otázke posúdenia ústavnej konformnosti takéhoto názoru vyjadreného v označenom uznesení veľkého senátu aplikovaného vo viacerých prípadoch bol aj predmetom zjednotenia názorov v pléne ústavného súdu podľa § 6 pôvodného zákona o ústavnom súde, pričom v konaní vedenom pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 bolo 25. apríla 2018 prijaté uznesenie pléna ústavného súdu s nižšie uvedeným stanoviskom, ktorým sú jednotlivé senáty podľa § 6 poslednej vety pôvodného zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané.</p> <p>Obdobne to platí podľa § 13 (nového) zákona o ústavnom súde.. „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (PLz. ÚS 1/2018).“</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že predmetné stanovisko pléna je aplikovateľné aj na vec sťažovateľa, pretože najvyšší súd vo veci sťažovateľa neposúdil aj súbežne uplatnený dôvod prípustnosti jeho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Zároveň aj samotný najvyšší súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti s poukazom na predmetné stanovisko pléna ústavného súdu uviedol, že sťažovateľom označené práva boli</p>

	<p>napadnutým uznesením najvyššieho súdu porušené.</p> <p>Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd považoval za dostatočne preukázané, že sťažovateľ uplatnil aj dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého uznesenia dovolacieho súdu je nepochybné, že najvyšší súd sa týmto dôvodom odmietol zaoberať s poukazom na rozhodnutie veľkého senátu, čím najvyšší súd v okolnostiach posudzovanej veci odňal dovolateľovi právo na prístup k súdu a porušil zásadu zákazu denegatio iustitiae, preto ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením dovolacieho súdu.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2017 porušené boli. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2017 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	PLz. ÚS 1/2018
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	dovolanie-dovolacie konanie dovolanie-dovolacie dôvody dovolanie-prípustnosť naliehavý právny záujem

spisová značka	III. ÚS 420/2018
populárny názov	fikcia doručenia
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	03.04.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Na to, aby nastala fikcia doručenia, museli byť splnené všetky podmienky uvedené v § 47 ods. 2 OSP kumulatívne. Medzi tieto podmienky patrila aj skutočnosť, že zásielka bola doručovaná na adresu, na ktorej sa adresát v čase jej doručovania (v určitý konkrétny deň) fakticky zdržiaval a z tohto dôvodu mal možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať alebo vyzdvihnúť. Inými slovami, predpokladom náhradného doručenia bola skutočnosť, že adresát nebol zastihnutý na adrese doručenia, hoci sa na tejto adrese v čase doručenia, ale aj počas plynutia úložnej doby zdržiaval. Tento predpoklad nemohol byť daný v prípade, že sa adresát na tomto mieste nezdržiaval, pretože bol preukázateľne vo výkone väzby. Stav zdržiavania sa

	<p>adresáta v mieste doručenia podľa názoru ústavného súdu narušuje taká jeho neprítomnosť v mieste doručovania, ktorá nevyplýva z adresátom zvolenej organizácie bežného pracovného dňa (napr. výkon väzby, ktorý si sťažovateľ dobrovoľne nezvolil a znamenal obmedzenie jeho osobnej slobody) a zakladá dôvod brániaci mu prevziať alebo vyzdvihnúť doručovanú zásielku a dozvedieť sa o jej obsahu. Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa v mieste doručenia fakticky nezdržoval, nemal k dispozícii celú úložnú dobu, a preto si objektívne zásielku nemohol prevziať.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Pred okresným súdom sa sťažovateľ v postavení žalobcu domáhal proti žalovanému – Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“), zaplatať náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 7 000 € s príslušenstvom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“).</p> <p>K nesprávnemu úradnému postupu malo dôjsť vo veci sťažovateľa, v ktorej Okresný súd Košice I konal s priet'ahmi a neprejednal ju v primeranej lehote. Okresný súd uznesením zo 7. mája 2014 žalobu sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom, pretože údajne nebol riadne predvolaný na pojednávanie uskutočnené 7. mája 2014, na ktorom bol vyhlásený rozsudok.</p> <p>Krajský súd rozhodnutie okresného súdu rozsudkom z 30. mája 2017 potvrdil v celom rozsahu ako vecne správne.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť založil na dôvode podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), teda z dôvodu, že krajský súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti primárne uviedol, že nemal vedomosť o mieste a čase pojednávania, ktoré sa na okresnom súde uskutočnilo 7. mája 2014 a na ktorom bol zároveň vyhlásený rozsudok, pretože v tom čase sa nachádzal vo väzbe a zásielku obsahujúcu predvolanie na pojednávanie si objektívne prevziať nemohol. Znemožnenie uskutočňovania jeho procesných práv videl i v tom, že mu nebolo doručené vyjadrenie žalovaného zo 6. mája 2014 obsahujúce skutkovú a právnu argumentáciu, ku ktorej by mohol zaujať stanovisko, ďalej v tom, že krajský súd ho neupovedomil elektronickými prostriedkami o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku (30. mája 2017), ako aj v tom, že krajský súd si nespĺnil všeobecnú poučovaciu povinnosť podľa § 160 CSP. Sťažovateľ napokon v dovolaní uplatnil i dovolací dôvod podľa § 432 CSP, tvrdiac, že rozhodnutie krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.</p> <p>Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa uznesením z 30. mája 2018 odmietol.</p> <p>Sťažovateľ s rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu nesúhlasí a v rámci ústavnej sťažnosti predostiera identické argumenty, aké použil v uplatnených opravných prostriedkoch, očakávajúc nápravu, ktorej sa nedočkal pred všeobecnými súdmi.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. m. m. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06). K ich porušeniu môže dôjsť nielen tým, že komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ale tiež v prípade, ak by rozhodnutie všeobecného súdu bolo arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia, teda prejavom zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii právnej normy, ak by výrok rozhodnutia nebol v súlade s priebehom konania alebo ak by</p>

rozhodnutie nebolo dostatočne odôvodnené, ako aj vtedy, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Článok 6 ods. 1 dohovoru obdobne ako čl. 46 ústavy zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie vecí, ktoré v sebe zahŕňa princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

Podstatou sťažnosti sťažovateľa vo vzťahu k namietanému uzneseniu najvyššieho súdu sú námietky týkajúce sa procesnoprávných pochybení tiahnucích sa celým konaním od prejednanja veci okresným súdom až po dovolacie konanie. Sťažovateľ podrobil kritike nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, tvrdiac, že najvyšší súd sa s jednotlivými námietkami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní podanom proti rozsudku krajského súdu z 30. mája 2017, vôbec nevysporiadal.

Ťažiskovou námietkou, na ktorú sťažovateľ údajne nedostal uspokojivú odpoveď, je doručovanie predvolania okresného súdu na pojednávanie nariadené na 7. máj 2014, ktoré sa uskutočnilo v neprítomnosti sťažovateľa a jeho výsledkom bolo vyhlásenie rozsudku. O tomto pojednávaní sa sťažovateľ nedozvedel, pretože bol vo výkone väzby a zásielku obsahujúcu predvolanie na toto pojednávanie uloženú na pošte si v čase úložnej lehoty objektívne nemohol vyzdvihnúť.

Keďže predvolanie na pojednávanie bolo sťažovateľovi doručované v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, bolo potrebné posudzovať splnenie podmienok pre nadobudnutie účinkov doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP v znení účinnom v relevantnom čase. V zmysle tohto ustanovenia, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa mala doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiaval, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomil, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostal i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uložil doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomil. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihol, považoval sa deň, keď bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel.

V prípade náhradného doručovania bola uvedeným ustanovením Občianskeho súdneho poriadku konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomností nastanú ex lege po uplynutí ustanovenej doby aj voči tomu, kto písomnosť

fakticky neprevzal.

Právna fikcia je teoretická konštrukcia používaná v práve, ktorá za určitých okolností finguje právnu skutočnosť, ktorá v skutočnosti nenastala. Tým sa líši od právnej domnienky, ktorá môže (ale nemusí) zodpovedať skutočnosti. Právna fikcia je právno-technický postup, pomocou ktorého sa považuje za existujúcu situácia, ktorá je zjavne v rozpore s realitou a ktorá dovoľuje, aby z nej boli vyvedené odlišné právne dôsledky než tie, ktoré by plynuli iba z konštatovania faktu. Účelom fikcie v práve je posilniť právnu istotu. Právna fikcia ako nástroj odmietnutia reality právom je nástrojom výnimočným, striktne určeným pre naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí dôsledne rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája (IV. ÚS 379/08). Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať (pozri čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého možno štátnu moc uplatňovať len v prípadoch a v ustanovených medziach spôsobom, ktorý ustanoví zákon). Fikcia doručenia môže nastúpiť v prípade, ak fyzická osoba, ktorej bola doručená písomnosť do miesta, kde sa zdržuje, túto neprevzala, a teda k skutočnému doručeniu nedošlo, no pre účely príslušného konania sa doručenie finguje.

Z hľadiska skutkových okolností veci je podstatné, že podľa údajov na doručení prvý pokus o doručenie zásielky do vlastných rúk obsahujúcej predvolanie na pojednávanie bol uskutočnený 4. apríla 2014 a druhý pokus 7. apríla 2014. Vzhľadom na bezvýslednosť týchto pokusov bola zásielka uložená na pošte. Keďže sťažovateľ si zásielku na pošte v odbernej lehote nevyzdvihol, vrátila sa okresnému súdu 29. apríla 2014 späť pre jej neprevzatie v odbernej lehote, čím sa považovala za doručení. Okresný súd následne uskutočnil pojednávanie v neprítomnosti sťažovateľa a rozhodol o jeho žalobe, považujúc podmienky na uplatnenie fikcie doručenia za splnené. Krajský súd k odvolacej námietke sťažovateľa o tom, že mu bola odňatá možnosť konať, pretože uskutočnil pojednávanie bez toho, aby najskôr vykonal lustráciu v príslušných registroch a doručoval sťažovateľovi predvolanie do ústavu na výkon väzby, uviedol, že v deň pojednávania nemal vedomosť o väzbe sťažovateľa. O tejto skutočnosti sa okresný súd dozvedel až 28. mája 2014, pričom zo žiadneho predpisu podľa jeho názoru nevyplýva povinnosť zisťovať, či sa adresát po celú dobu uloženia zásielky zdržiaval v mieste doručovania. Sťažovateľ sa s týmto názorom nestotožnil, a v dovolaní opätovne namieta, že podmienky na uplatnenie fikcie doručenia splnené neboli, a pokiaľ nemal možnosť zúčastniť sa pojednávania, na ktorom bol (napokon) vyhlásený rozsudok, došlo k porušeniu jeho procesných práv. Najvyšší súd jeho dovolanie odmietol ako neprípustné, pričom k nastolenému problému v rámci odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že „... má z obsahu spisu preukázané, že súd prvej inštancie sa o skutočnosti, že sa žalobca nachádza v ústave na výkon väzby, dozvedel až 28. mája 2014, teda po vyhlásení rozsudku. V čase vyhlásenia rozsudku bol postup súdu prvej inštancie v súlade so zákonom č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Námietka ... je preto neopodstatnená.“.

V rámci odvolacieho konania a dovolacieho konania sťažovateľ tvrdil a preukazoval, že si zásielku v odbernej lehote nemohol prevziať, pretože bol od 12. apríla 2014 vo výkone väzby. Na túto námietku však nedostal od všeobecných súdov žiadnu odpoveď, resp. odpoveďou mu bolo, že sa o tom okresný súd dozvedel až po vyhlásení rozhodnutia vo veci samej a jeho postup pri uplatnení fikcie doručenia bol preto v súlade s Občianskym súdnym poriadkom.

K tomu ústavný súd uvádza, že na to, aby nastala fikcia doručenia, museli byť splnené všetky podmienky uvedené v § 47 ods. 2 OSP kumulatívne. Medzi tieto podmienky patrila aj skutočnosť, že zásielka bola doručovaná na adresu, na ktorej sa adresát v čase jej doručovania (v určitý konkrétny deň) fakticky zdržiaval a z tohto dôvodu mal možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať alebo vyzdvihnúť. Inými slovami,

predpokladom náhradného doručenia bola skutočnosť, že adresát nebol zastihnutý na adrese doručenia, hoci sa na tejto adrese v čase doručenia, ale aj počas plynutia úložnej doby zdržiaval. Tento predpoklad nemohol byť daný v prípade, že sa adresát na tomto mieste nezdržiaval, pretože bol preukázateľne vo výkone väzby. Stav zdržiavania sa adresáta v mieste doručenia podľa názoru ústavného súdu narušuje taká jeho neprítomnosť v mieste doručovania, ktorá nevyplýva z adresátom zvolenej organizácie bežného pracovného dňa (napr. výkon väzby, ktorý si sťažovateľ dobrovoľne nezvolil a znamenal obmedzenie jeho osobnej slobody) a zakladá dôvod brániaci mu prevziať alebo vyzdvihnúť doručovanú zásielku a dozvedieť sa o jej obsahu. Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa v mieste doručenia fakticky nezdržiaval, nemal k dispozícii celú úložnú dobu, a preto si objektívne zásielku nemohol prevziať.

Súčasne s odvolaním sa na obsah spisu najvyšší súd považoval skutočnosti uvádzané okresným súdom a krajským súdom za dostačujúce pre záver, že sťažovateľ sa v čase doručenia zdržiaval v mieste doručovania, bez ohľadu na to, či mal aj objektívne možnosť zásielku si v odbernej lehote prevziať. Tým došlo podľa názoru ústavného súdu ku konštruovaniu právnej fikcie o doručení písomnosti na základe nedostatočne zisteného naplnenia všetkých zákonných podmienok na uplatnenie fikcie doručenia, s takými dôsledkami, ktoré diskvalifikovali sťažovateľa z účasti na pojednávaní.

Napriek tomu, že na ostatné námietky sťažovateľa uvedené v dovolaní dal najvyšší súd presvedčivé a logické odpovede, odôvodnenie ťažiskovej námietky sťažovateľa týkajúcej sa uplatnenia fikcie doručenia iba tým, že išlo o postup v súlade s procesným predpisom, nemožno považovať za postačujúce.

Občiansky súdny poriadok, ako aj v tom čase ustálená judikatúra najvyššieho súdu posudzovali možnosť uplatnenia fikcie doručenia pomerne prísne (pozri napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 30/2010 či sp. zn. 6 Cdo 109/2011). Fikciu doručenia podľa v tom čase účinného § 47 OSP bolo preto možno uplatniť iba za predpokladu kumulatívneho splnenia siedmich zákonom stanovených podmienok, jednou z ktorých bolo, že sa adresát zdržiaval v mieste doručenia. Túto sťažovateľom namietanú skutočnosť mali teda sudy preverovať, a nie sa uspokojiť s konštatovaním, pretože to, kedy sa súd dozvedel o tom, že sa adresát písomnosti nezdržiaval v mieste doručovania, je z hľadiska uplatnenia fikcie doručenia absolútne irelevantné. Na základe toho ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v sťažovateľovej veci neučinil zadosť požiadavke na kvalitu odôvodnenia formulovanej v úvode tohto nálezu, a preto v tomto aspekte jeho uznesenie nevyhovuje požiadavkám plynúcim zo základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, ba ani požiadavkám zaručeným právom na spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd na podklade identifikovaných nedostatkov prijal záver, podľa ktorého najvyšší súd odôvodnením svojho rozhodnutia nenaplnil požiadavky plynúce zo základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu ani z jeho práva na spravodlivé súdne konanie, pretože neposkytol zrozumiteľnú a dostatočne objasňujúcu odpoveď na námietku prednesenú sťažovateľom v jeho dovolaní. Keďže dospel k záveru o dôvodnosti sťažovateľovej námietky, vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti navrhol ústavnému súdu aj vyslovenie porušenia práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 13 dohovoru, podľa ktorého každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorem boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností. Ústavný súd tu opätovne odkazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného

	<p>dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv zaručených dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131).</p> <p>Z citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva zrejma súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení práva zaručeného sťažovateľovi ustanovením dohovoru (čl. 6 ods. 1), zároveň konštatuje, že najvyšší súd nenaplnil ani obsah práva sťažovateľa zaručeného čl. 13 dohovoru, pretože svojím rozhodnutím, ktorým bol v rámci svojho postavenia povinný osvetliť namietanú situáciu, účinnú nápravu neposkytol. Najvyšší súd preto svojím uznesením porušil aj právo sťažovateľa zaručené čl. 13 dohovoru.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2018 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2018 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	NS SR: sp. zn. 3 Cdo 30/2010, sp. zn. 6 Cdo 109/2011 EStP: Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983; Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	rozhodnutie-odôvodnenie doručenie, doručovanie-písomností (zásielok) práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu

spisová značka	IV. ÚS 513/2018
populárny názov	trovy konania
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	06.03.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Úlohou okresného súdu, resp. súdneho úradníka pri výpočte výšky trov konania bolo postupovať v súlade so zákonom a vyhláškou a v nadväznosti na výrok samotného rozsudku vypočítať trovy vo vzťahu k úspešným žalobcom tak, ako to je uvedené vo výroku samotného rozsudku vo veci samej. Akýkoľvek iný

	<p>postup je potrebné považovať za svojvoľný a arbitrárny. V prerokovávanej veci bolo povinnosťou okresného súdu (sudcu) na takéto zjavné a hrubé pochybenie v uznesení vydanom súdnym úradníkom, ktorého výrok nekorešponduje s výrokmi v rozsudku vo veci samej, zareagovať v napadnutom uznesení. Ak vyšší súdny úradník vypočítaval trovy konania vo vzťahu k (jednému) fiktívnemu žalobcovi namiesto toho, aby zohľadnil, že v danom prípade nejde o jedného žalobcu, ale o viacero úspešných (a neúspešných) žalobcov s ich čiastkovými nárokmi vo vzťahu k celkovej žalovanej sume, bolo úlohou sudcu takýto nesprávny postup pri výpočte trov napraviť.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka bola účastníčkou konania o zaplatenie sumy 152 370,92 € na strane žalovanej. Na strane žalobcov vystupovalo dvanásť žalobcov zastúpených jedným advokátom.</p> <p>Okresný súd rozsudkom z 11. mája 2017 rozhodol, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade spoločne sumu 9 491,82 €, žalobcovi v 3. rade sumu 5 052,73 €, žalobkyni vo 4. rade sumu 5 052,73 €, žalobcovi v 5. rade sumu 9 589,05 €, žalobcom v 9. a 10. rade spoločne sumu 7 852,39 € a žalobcom v 11. a 12. rade spoločne sumu 7 496,07 €. Okresný súd konanie v časti žaloby žalobkyne v 6. rade o zaplatenie sumy 16 856,68 € a v časti žaloby žalobcov v 7. a 8. rade o zaplatenie sumy 17 764,38 € zastavil a žalobu vo zvyšku zamietol. Okresný súd ďalej rozhodol, že žalobcovia v 1. až 5. rade a v 9. až 12. rade majú nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu a že sťažovateľka má nárok na náhradu trov konania proti žalobcom v 6., 7. a 8. rade v plnom rozsahu.</p> <p>Okresný súd následne uznesením č. k. 5 C 16/2013-522 z 10. augusta 2017 rozhodol o trovách konania vo výroku tak, že sťažovateľka je povinná „zaplatiť žalobcovi titulom náhrady trov konania sumu 12.186,12 eur k rukám jeho právneho zástupcu“.</p> <p>Proti označenému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala, že okresný súd postupoval nesprávne, keď žalobcom priznal náhradu trov aj za úkony označené ako prevzatie a príprava zastúpenia, návrh na vydanie platobného rozkazu, oprava a doplnenie podaného návrhu na vydanie platobného rozkazu a návrh na mimosúdne riešenie sporu. Okresný súd napadnutým uznesením z 13. novembra 2017 rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľky zamietol. Konštatoval, že tarifnú odmenu za jeden právny úkon bolo potrebné vypočítať z výpočtového základu vo výške 149 699,42 € a že bolo preukázané, že právny zástupca žalobcov vykonal všetky ním uplatňované právne úkony.</p> <p>Sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, že okresný súd nesprávne určil tarifnú odmenu za jeden úkon právnej služby, pretože nesprávne vychádzal zo súhrnnej sumy všetkých uplatnených nárokov, a teda zohľadnil aj nároky, ktoré si uplatnili neúspešní žalobcovia, vo vzťahu ku ktorým bolo konanie zastavené. Sťažovateľka ďalej namieta, že okresný súd priznal žalobcom aj náhradu takých výdavkov, ktoré nespĺňajú všetky znaky trov konania.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného súdneho konania (m. m. I. ÚS 119/2012, I. ÚS 629/2016, I. ÚS 233/2017). V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť (IV. ÚS 248/08, III. ÚS 48/2013, II. ÚS 364/2014).</p> <p>Ústavný súd vo vzťahu k trovám konania ďalej judikoval, že k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny), resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť postupom všeobecného súdu, ktorý je</p>

založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výrokom o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

Sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, že okresný súd nesprávne určil tarifnú odmenu za jeden úkon právnej služby, že priznal žalobcom aj náhradu takých výdavkov, ktoré nespĺňajú všetky znaky trov konania, a že nesprávne určil náhradu za stratu času a nesprávne vypočítal náhradu za najazdené kilometre.

Ústavný súd aj bez bližšieho preskúmavania námietok sťažovateľky konštatuje, že výrok uznesenia okresného súdu č. k. 5 C 16/2013-522 z 10. augusta 2017, podľa ktorého je sťažovateľka povinná „zaplatiť žalobcovi titulom náhrady trov konania sumu 12.186,12 eur k rukám jeho právneho zástupcu“, je už na prvý pohľad vo vzťahu k rozsudku vo veci samej č. k. 5 C 16/2013-473 z 11. mája 2017 a k jeho výrokom zmätočný.

Okresný súd rozsudkom vo veci samej rozhodol, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade spoločne sumu 9 491,82 €, žalobcovi v 3. rade sumu 5 052,73 €, žalobkyni vo 4. rade sumu 5 052,73 €, žalobcovi v 5. rade sumu 9 589,05 €, žalobcom v 9. a 10. rade spoločne sumu 7 852,39 € a žalobcom v 11. a 12. rade spoločne sumu 7 496,07 €, pričom konanie v časti žaloby žalobkyne v 6. rade o zaplatenie sumy 16 856,68 € a v časti žaloby žalobcov v 7. a 8. rade o zaplatenie sumy 17 764,38 € zastavil a žalobu vo zvyšku zamietol. Okresný súd taktiež rozhodol, že žalobcovia v 1. až 5. rade a v 9. až 12. rade majú nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu a že sťažovateľka má nárok na náhradu trov konania proti žalobcom v 6., 7. a 8. rade v plnom rozsahu.

S ohľadom na uvedené dáva ústavný súd do pozornosti okresného súdu skutočnosť, že žalobcov s ich samostatnými nárokmi bolo v predmetnom konaní viac, čo je vyjadrené v samotnom výroku rozsudku vo veci samej.

Úlohou okresného súdu, resp. súdneho úradníka pri výpočte výšky trov konania bolo postupovať v súlade so zákonom [zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“)] a s vyhláškou [vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)] a v nadväznosti na výrok samotného rozsudku vypočítať tieto trovy vo vzťahu k úspešným žalobcom tak, ako to je uvedené vo výroku samotného rozsudku vo veci samej. Akýkoľvek iný postup je potrebné považovať za svojvoľný a arbitrárny.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že v prerokovávanej veci bolo povinnosťou okresného súdu (sudcu) na takéto zjavné a hrubé pochybenie v uznesení vydanom súdnym úradníkom, ktorého výrok nekorešponduje s výrokmi v rozsudku vo veci samej, zareagovať v napadnutom uznesení. Ak vyšší súdny úradník vypočítaval trovy konania vo vzťahu k (jednému) fiktívnemu žalobcovi namiesto toho, aby zohľadnil, že v danom prípade nejde o jedného žalobcu, ale o viacero úspešných (a neúspešných) žalobcov s ich čiastkovými nárokmi vo vzťahu k celkovej žalovanej sume, bolo úlohou sudcu takýto nesprávny postup pri výpočte trov napraviť. Okresný súd sa však obmedzil iba na paušálne potvrdenie nielen nesprávneho výpočtu trov konania, ale prehliadol aj zmätočný a nezmyselný výrok uznesenia vydaného súdnym úradníkom.

Uvedená skutočnosť, teda rozhodnutie o trovách konania v rozpore so zákonom a s vyhláškou (§ 10 ods. 1 a 2 a § 13 ods. 2 a 3 vyhlášky), je dostatočným dôvodom na to, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil bez toho, aby sa bližšie venoval námietkam sťažovateľky, keďže na nápravu prípadných iných pochybení bude mať okresný súd priestor pri opätovnom rozhodovaní o trovách

	<p>konania.</p> <p>Ústavný súd na záver konštatuje, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nie je dávať všeobecnému súdu návod na výpočet trov konania, resp. pomoc s takýmto výpočtom.</p> <p>Ústavný súd taktiež zdôrazňuje, že v prípade, ak okresný súd zjavne a hrubo pochybil už vo výroku svojho uznesenia o trovách konania, nie je z hľadiska ústavnoprávneho prieskumu potrebné bližšie sa venovať jeho samotným (čiastkovým) výpočtom.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu Skalica z 13. novembra 2017, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušené boli.</p> <p>Uznesenie okresného súdu z 13. novembra 2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľke bola priznaná náhrada trov konania.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	trovy konania občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok

Uznesenie:

spisová značka	I. ÚS 74/2019
populárny názov	Dovolanie v exekučnom konaní - intertemporalita
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	13.03.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku, podľa ktorého dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné, je okamžite aplikovateľné za kumulatívneho splnenia dvoch podmienok: 1/ dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň 2/ rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, musí byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd uznesením z 21. apríla 2015 vydaným vyšším súdnym úradníkom vyhlásil exekúciu vedenú proti sťažovateľom za neprípustnú. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal oprávnený odvolanie, o ktorom sudca okresného súdu rozhodol uznesením z 12. novembra 2015 tak, že návrh sťažovateľov ako povinných na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú zamietol. Sťažovatelia podali proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na vyhlásenie

	<p>exekúcie za neprípustnú odvolanie. Krajský súd v Bratislave rozhodol tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil.</p> <p>Proti uzneseniu krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, o ktorom najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že dovolanie ako neprípustné odmietol. Najvyšší súd napadnuté uznesenie odôvodnil tým, že „...proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave nie je dovolanie prípustné s poukázaním na ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku účinného od 01.04.2017, pričom v danom prípade Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozhodol dňa 13.06.2017.“.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľov došlo k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie tým, že «Najvyšší súd SR podľa nášho názoru nesprávne právne aplikoval na predmetnú vec ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku účinného od 01.04.2017, v zmysle ktorého „Dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné“. Sťažovatelia zásadne nesúhlasia s touto právnou aplikáciou, lebo podľa prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 Exekučného poriadku sa exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017 a Exekučný poriadok účinný do 31.03.2017 neustanovuje neprípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní. Skutočnosť, že uznesenie odvolacieho súdu bolo vydané v čase účinnosti novelizovaného Exekučného poriadku, nie je preto právne relevantná, lebo predmetné exekučné konanie bolo začaté pred dňom 01.04.2017.».</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstata ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu spočíva v tvrdení sťažovateľov, že najvyšší súd nesprávne aplikoval časovú pôsobnosť § 202 ods. 4 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017, ktorý sa vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu nemal použiť.</p> <p>Najvyšší súd poukázal na to, že § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v prechodnom ustanovení vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, neurčil žiadne pravidlo a keďže uznesenie krajského súdu, ako aj uznesenie najvyššieho súdu boli vydané už za jeho účinnosti, je potrebné vychádzať z princípu jeho okamžitej aplikability.</p> <p>Ústavný súd uvádza, že najvyšší súd v súvislosti s okamžitou aplikabilitou podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku viacerými rozhodnutiami (napr. sp. zn. 6 ECdo 3/2017, 6 ECdo 7/2017, 6 ECdo 9/2017, 6 ECdo 11/2017, 6 ECdo 13/2017 a najmä sp. zn. 6 ECdo 15/2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2018) judikoval, že jej použitie je nevyhnuté, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky. Dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, musí byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017.</p> <p>Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol: «Podľa CSP sa postupuje, ak je daná právomoc súdu, pokiaľ Civilný mimosporový poriadok. Správny súdny poriadok alebo iný zákon neustanovuje inak (pozri § 2 CSP). Z hľadiska právnej úpravy prípustnosti dovolania „iným“ zákonom v zmysle § 2 CSP je tiež zákon Č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“).</p> <p>Podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.</p> <p>V danom prípade odvolací súd rozhodol 13. júna 2017. Dovolanie, ktoré bolo podané 27. novembra 2017, smeruje „proti uzneseniu vydanému v exekučnom</p>

konaní“. Najvyšší súd preto dovolanie povinných, prípustnosť ktorého je ustanovením § 202 ods. 4 Exekučného poriadku výslovne vylúčená, odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.»

Ústavný súd uvádza, že účelom princípu okamžitej aplikability procesných noriem, teda použiteľnosti „nových“ procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa „starej“ úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (II. ÚS 185/2018).

Ústavnú sťažnosť podanú sťažovateľmi treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojim vlastným. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. II. ÚS 465/2017).

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), vyslovenia porušenia ktorého sa sťažovatelia dovolávajú, zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (m. m. I. ÚS 26/94). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

	<p>neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (m. m. II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).</p> <p>Ústavný súd považuje v zmysle uvedeného spôsob, akým najvyšší súd odôvodnil aplikovanie „nového“ ustanovenia o dovolaní v Exekučnom poriadku, za ústavne konformný a konštatuje, že mu nemožno vytknúť vady, ktoré by viedli k porušeniu práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je ústavne udržateľné a podľa ústavného súdu mu nemožno vyčítať svojvoľnosť či neodôvodnenosť, ktorá by mala za následok arbitrárnosť napadnutého uznesenia.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>Ústavnú sťažnosť odmieta.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: II. ÚS 185/2018</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky: 6 ECdo 15/2017, 6 ECdo 3/2017, 6 ECdo 7/2017, 6 ECdo 9/2017, 6 ECdo 11/2017, 6 ECdo 13/2017</p>
súvisiace právne predpisy	<p>zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
kľúčové slová	<p>aplikácia právnych noriem dovolanie-prípustnosť exekúcia-exekučné konanie</p>

spisová značka	I. ÚS 105/2019
populárny názov	Opätovné vzatie do väzby
sudca spravodajca	Mojmír Mamojka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	27.03.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5</p>
analytická právna veta	<p>V rámci konania o návrhu na vzatie obvineného do väzby sa skúma existencia dôvodov väzby, a to jednak tzv. materiálnych, ako aj tzv. formálnych (nazývaných aj faktických) dôvodov väzby. Ako materiálne, tak aj formálne dôvody väzby musia byť splnené kumulatívne, aby mohlo byť rozhodnuté o vzatí obvineného do väzby. Materiálne dôvody väzby spočívajú v zákonom a dôvodnom vedení trestného stíhania voči obvinenému a formálne dôvody väzby sú v Trestnom poriadku vymedzené v § 71 ods. 1 písm. a) až c). Formálne dôvody väzby je nevyhnutné vykladať v nadväznosti na skutočnosti odôvodňujúce ich existenciu. Orgány činné v trestnom konaní sa pri zistení existencie akéhokoľvek dôvodu väzby nevyhnutne zaoberajú aj skutočnosťami,</p>

	<p>na základe ktorých je existencia dôvodov väzby odôvodnená. Z uvedeného dôvodu sa v rôznom štádiu trestného konania môžu tieto skutočnosti meniť. I keď Trestný poriadok taxatívne vymenúva dôvody väzby, ktoré sa druho dajú členíť na 3 skupiny, nie je možné považovať za totožný dôvod väzby taký dôvod, ktorý je odôvodnený odlišnými skutočnosťami preukazujúcimi jeho existenciu, a to aj napriek jeho rovnakému formálnemu označeniu.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Dňa 26. mája 2018 v čase o 4.45 h došlo k obmedzeniu osobnej slobody sťažovateľa v súvislosti s fyzickým útokom sťažovateľa uskutočneným 26. mája 2018 v čase približne o 4.40 h. Dôvodom zadržania sťažovateľa bola obava z pokračovania v trestnej činnosti. Po vypočutí sťažovateľa mu bolo vznesené obvinenie pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Po výsluchu svedka a svedkýň, ktoré boli prítomné pri útoku, podal vyšetrovateľ 27. mája 2018 podnet na podanie návrhu na vzatie obvineného do väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Následne, ešte v ten istý deň, vydal prokurátor príkaz na prepustenie obvineného zo zadržania s odôvodnením, že dôvody zadržania u obvineného pominuli. Dňa 31. mája 2018 poškodený zraneniam z fyzického útoku podľaohol.</p> <p>V dôsledku uvedeného bol sťažovateľ vyšetrovateľom 1. júna 2018 o 15.00 h opätovne zadržaný, a to postupom podľa § 86 ods. 1 Trestného poriadku, keďže u sťažovateľa boli vzhliadnuté dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Ako dôvod zadržania je priamo v zápisnici o zadržaní obvineného uvedená „zmena právnej kvalifikácie skutku na zločin zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona“, pričom skutok je počnúc 1. júnom 2018 právne kvalifikovaný ako zločin zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona. Dňa 2. júna 2018 o 8.30 h podal vyšetrovateľ Policajného zboru podnet na podanie návrhu na vzatie obvineného do väzby a následne 3. júna 2018 o 12.45 h podal prokurátor návrh na vzatie sťažovateľa do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku s poukazom na zmenu právnej kvalifikácie skutku na zločin zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona. Sudca pre prípravné konanie uznesením zo 4. júna 2018 vzal sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.</p> <p>Sťažovateľ ďalej namietal, že 28. november 2018 bol posledný deň, keď mohol prokurátor v zmysle § 76 ods. 2 Trestného poriadku podať obžalobu bez toho, aby musel obvineného v posledný deň 7-mesačnej lehoty väzby prepustiť na slobodu. Prokurátor doručil obžalobu 28. novembra 2018 v čase o 17.30 h zamestnancovi stálej služby okresného súdu, mimo podateľňu súdu, pričom až 29. novembra 2018 bola obžaloba prokurátora sudcom pre prípravné konanie doručená do podateľne okresného súdu.</p> <p>Sťažovateľ dal zároveň ústavnému súdu do pozornosti, že 27. novembra 2018 podal žiadosť o prepustenie z väzby. O danej žiadosti rozhodol sudca pre prípravné konanie uznesením z 19. decembra 2018 tak, že sťažovateľ bol prepustený z väzby na slobodu.</p> <p>Prokurátor napadol uznesenie okresného súdu sťažnosťou, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 27. decembra 2018 tak, že uznesenie okresného súdu zrušil v celom rozsahu, sťažovateľa ponechal vo väzbe, jeho žiadosť o prepustenie z väzby zamietol a nenahradil ju dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd dôvodnosť opätovného zadržania sťažovateľa videl v podstatnej zmene okolnosti dôležitých pre základ väzobného stíhania, ktorá spočívala v tom, že orgány činné v trestnom konaní sa dozvedeli o konaní páchatel'a jeho priamym pozorovaním na videozázname, z čoho mali možnosť autentickjšie vyhodnotiť rizikové faktory vyplývajúce z osoby obvineného v zmysle agresivity a podrobnejšie informácie o mechanizme útoku, ktorý tiež vypovedá o osobe útočníka a jeho sklonoch. Krajský súd ďalej uviedol, že v čase prepustenia obvineného zo zadržania nebol prokurátorovi známy priebeh skutku a jeho následok v takej miere, ako to bolo v čase opätovného zadržania obvineného, hoci všetky okolnosti, na základe ktorých</p>

	<p>boli neskôr ustálené dôvody väzby, nastali už v čase skutku.</p> <p>Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta zákonnosť a ústavnú udržateľnosť väzby, pričom porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru vidí predovšetkým v tom, že mal byť bezdôvodne opätovne zadržaný pre ten istý skutok, pričom od jeho prepustenia na slobodu po jeho opätovné zadržanie nemalo dôjsť k žiadnej relevantnej zmene podkladov pre rozhodnutie o väzbe, len k zmene právnej kvalifikácie skutku. Podľa názoru sťažovateľa za zmenu relevantných podkladov nemožno považovať iba spresňovanie napr. následkov činu alebo skutkovej vety. Sťažovateľ v danej súvislosti poukázal na právny názor okresného súdu v uznesení z 19. decembra 2018 (ktorý bol znegovaný napadnutým uznesením krajského súdu), podľa ktorého opätovným zadržaním sťažovateľa došlo k porušeniu jeho ústavných práv.</p> <p>Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti vyplýva, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu výlučne vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).</p> <p>Rešpektujúc uvedené ústavný súd uvádza, že v súvislosti s opätovným zadržaním sťažovateľa bol oprávnený vykonať ústavnú kontrolu napadnutého uznesenia krajského súdu výlučne preskúmaním toho, či právny názor krajského súdu týkajúci sa opätovného zadržania sťažovateľa možno považovať za ústavne akceptovateľný a či nie je arbitrárny.</p> <p>Ústavný súd v súvislosti s opätovným zadržaním páchatel'a a následným rozhodovaním o väzbe konštatuje, že sa stotožňuje s uvedeným právnym názorom krajského súdu, že v danom prípade nedošlo k porušeniu označených práv. Za relevantné v preskúmvanej veci ústavný súd považuje to, že po prvom obmedzení osobnej slobody sťažovateľa bezprostredne po útoku 26. mája 2018 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že „na mieste verejnosti prístupnom fyzicky napadol poškodeného v úmysle spôsobiť mu ťažkú ujmu na zdraví, a to tak, že obvinený pristúpil zozadu k poškodenému, ktorého chytil a hodil na zem, kde následne ho viac krát kopol do oblasti hrudníka a potom na zemi ležiacemu poškodenému kopol do oblasti hlavy, následkom čoho poškodený upadol do bezvedomia so zastavením srdca, a po privolaní rýchlej zdravotnej služby musel byť resuscitovaný, čím uvedeným konaním spôsobil poškodenému podľa predbežnej lekárskej správy traumy hlavy, krvácanie do mozgu, opuch mozgu, so stavom kardiopulmonálnej resuscitácie, čo si vyžiadalo hospitalizáciu s doposiaľ neurčenou dobou liečenia, s predpokladom trvania najmenej 42 dní“. Ústavný súd pripomína, že v čase vznesenia daného obvinenia prokurátor vychádzal výlučne z informácií, ktorými bezprostredne po skutku disponoval, pričom súčasťou súdneho spisu nebol videozáznam zachytávajúci konanie páchatel'a (prokurátor disponoval len svedeckými výpoveďami opisujúcimi daný skutok). Následkom konania páchatel'a v danom momente nebola smrť poškodeného, ale jeho ťažká ujma na zdraví.</p> <p>Ústavný súd v danej súvislosti uvádza, že námietku týkajúcu sa opätovného zadržania sťažovateľa pre ten istý skutok nemožno v žiadnom prípade považovať za relevantnú. Ústavný súd zdôrazňuje, že v rámci konania o návrhu na vzatie</p>

obvineného do väzby (obdobne aj pri preskúvaní podmienok na podanie uvedeného návrhu prokurátorom) sa skúma existencia dôvodov väzby, kde v rámci uvedeného preskúvania sa skúma existencia jednak tzv. materiálnych, ako aj tzv. formálnych (nazývaných aj faktických) dôvodov väzby. Ako materiálne, tak aj formálne dôvody väzby musia byť splnené kumulatívne, aby sudca pre prípravné konanie mohol vziať obvineného do väzby. Materiálne dôvody väzby spočívajú v zákonom a dôvodnom vedení trestného stíhania voči obvinenému a formálne dôvody väzby sú v Trestnom poriadku vymedzené v § 71 ods. 1 písm. a) až c).

Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti v podstate namieta svoje opakované zadržanie v tej istej veci z dôvodu existencie rovnakých formálnych dôvodov väzby. Ústavný súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na obsah zápisnice o zadržaní z 26. mája 2018 a zápisnice o zadržaní z 1. júna 2018. Z obsahov týchto zápisníc vyplýva, že kým 26. mája 2018 sa zadržanie obvineného (v tom čase tzv. podozrivého) viazalo na existenciu dôvodov tzv. preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, zadržanie obvineného 1. júna 2018 sa viazalo nielen na existenciu dôvodov preventívnej väzby, ale aj tzv. útekovvej väzby upravenej v § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Príkazom prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I z 27. mája 2018 bol sťažovateľ prepustený zo zadržania, pričom z odôvodnenia predmetného príkazu vyplýva, že jeho zadržanie sa v predmetný deň viazalo na dôvody preventívnej väzby, pričom dôvody zadržania pominuli. Ako teda z uvedeného vyplýva, zadržanie sťažovateľa sa 1. júna 2018 viazalo aj na existenciu dôvodov tzv. útekovvej väzby a len čiastočne bolo viazané aj na dôvody preventívnej väzby. Už len z toho dôvodu nie je možné namietané konanie orgánov činných v trestnom konaní označiť za contra legem, a teda aj contra constitutionem, keďže aj v prípade nemožnosti aplikácie zadržania z dôvodov preventívnej väzby bolo namietané zadržanie nesporne realizované aj z dôvodov tzv. útekovvej väzby.

Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že formálne dôvody väzby je nevyhnutné vykladať v nadväznosti na skutočnosti odôvodňujúce ich existenciu. Orgány činné v trestnom konaní sa pri zistení existencie akéhokoľvek dôvodu väzby nevyhnutne zaoberajú aj skutočnosťami, na základe ktorých je existencia a dôvodov väzby odôvodnená. Z uvedeného dôvodu sa preto v rôznom štádiu trestného konania môžu tieto skutočnosti meniť. I keď Trestný poriadok taxatívne vymenúva dôvody väzby, ktoré sa druhovo dajú členiť na 3 skupiny, nie je možné považovať za totožný dôvod väzby taký dôvod, ktorý je odôvodnený odlišnými skutočnosťami preukazujúcimi jeho existenciu, a to aj napriek jeho rovnakému formálnemu označeniu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa jeho opätovného zadržania nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu a nezistil, že by posudzované uznesenie bolo v danej časti svojvoľné či nedostatočne odôvodnené, a tým mohol zakladať dôvod na akýkoľvek zásah ústavného súdu.

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (rovnako, ako aj v sťažnosti adresovanej krajskému súdu) namietal aj to, že obžaloba mala byť podaná oneskorene, a uviedol, že 28. november 2018 bol posledný deň lehoty, keď mohol prokurátor v zmysle § 76 ods. 2 Trestného poriadku podať obžalobu bez toho, aby musel obvineného v posledný deň 7-mesačnej lehoty väzby pustiť na slobodu. Obžaloba bola doručená daný deň o 17.30 h, avšak prokurátor ju doručil zamestnancovi stálej služby mimo podateľňu súdu a do podateľne bola doručená sudcom pre prípravné konanie až nasledujúci deň.

Ústavný súd aj vo vzťahu k danej sťažnostnej námietke konštatuje, že krajský súd zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil svoj právny záver, čím poskytol dostatočnú ochranu označeným právam sťažovateľa. Nad rámec uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že prezentačná pečiatka súdu má iba deklaratórnu povahu a má preukazovať dátum doručenia písomnosti konajúcemu

	<p>súdu. V prípade rozporu medzi údajmi uvedenými v prezentačnej pečiatke a spoľahlivo preukázaným skutočným stavom je nevyhnutné s prihliadnutím na deklaratórnu povahu predmetnej pečiatky za správny považovať spoľahlivo zistený skutočný stav. V posudzovanom prípade bol skutočný stav bez pochyby zistený spoľahlivo.</p> <p>Ústavný súd po komplexnom posúdení napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k názoru, že zo záverov, ku ktorým krajský súd dospel pri posudzovaní podmienok väzby sťažovateľa, nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Potrebu väzby sťažovateľa odôvodnil krajský súd poukazom na konkrétne skutočnosti vyplývajúce z hľadiska materiálnej interpretácie podmienok väzby, ako aj individuálnymi aspektmi charakterizujúcimi osobnosť sťažovateľa a jeho možné správanie a konanie v prípade jeho prepustenia. Podľa názoru ústavného súdu tak skutkové zistenia podporené dosiaľ vykonaným dokazovaním, ako aj z nich odvodené závery krajského súdu sú na základe týmto súdom prezentovanými myšlienkovými postupmi a hodnoteniami dostatočne odôvodnené.</p> <p>Nadväzujúc na uvedené ústavný súd uzatvára, že napadnuté uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, nie je v nesúlade s platnou právnou úpravou, nepopiera zmysel interpretovaných a aplikovaných právnych noriem a predovšetkým obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie právneho záveru krajského súdu. Napadnuté uznesenie krajského súdu je tak v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami, ktoré obmedzujú zákonnú možnosť a zákonné predpoklady pozbavenia osobnej slobody v rozsahu ústavných princípov vyjadrených v čl. 17 ústavy.</p> <p>Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ neuviedol žiadne ústavne relevantné argumenty, ktorými by svoje tvrdenie o porušení práv zakotvených v daných ustanoveniach ústavy a dohovoru odôvodnil.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>Ústavnú sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03, III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 271/07, II. ÚS 55/98, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00</p> <p>Európsky súd pre ľudské práva: Lukanov v. Bulharsko z 20. 03. 1997</p>
súvisiace právne predpisy	<p>zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov</p>
klúčové slová	<p>väzba-vzatie do väzby väzba-v konaní pred súdom zadržanie trestné konanie-vznesenie obvinenia</p>

spisová značka	I. ÚS 110/2019
populárny názov	Oznámenia verejných funkcionárov
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a

	zamedzenia rozporu záujmov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	27.03.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Povinnosťou navrhovateľky bolo v oznámeniach podľa čl. 7 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov uviesť nielen to, že je vlastníčkou predmetných pozemkov (1), ale taktiež to, že je vlastníčkou nehnuteľností postavených na týchto pozemkoch (2), keďže z právneho hľadiska ide o dve samostatné nehnuteľnosti (pozemky a nehnuteľnosti na nich postavené), ktorých vlastníkom nemusí byť tá istá osoba.
skutkový stav a základné fakty	<p>Navrhovateľka je poslankyňou Národnej rady Slovenskej republiky. Vo svojom návrhu uvádza, že 7. apríla 2014 kúpou nadobudla vlastníctvo predmetných nehnuteľností.</p> <p>Navrhovateľka tvrdí, že v roku 2018 sa od novinárov dozvedela, že predmetné nehnuteľnosti, konkrétne rodinný dom a iná budova, nie sú uvedené v jej oznámení funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov za rok 2016 a v oznámení za rok 2017, preto výbor požiadala o možnosť doplnenia jej oznámení za tieto roky.</p> <p>Výbor sa s predmetným listom navrhovateľky oboznámil a následne začal proti nej konanie podľa čl. 9 ods. 2 písm. a) ústavného zákona, v zmysle ktorého orgán, ktorý uskutočňuje konanie podľa odseku 1, začne konanie z vlastnej iniciatívy, ak jeho zistenia nasvedčujú tomu, že verejný funkcionár v oznámení podľa čl. 7 alebo čl. 8 uviedol neúplné alebo nepravdivé údaje alebo že verejný funkcionár nespĺnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené týmto ústavným zákonom alebo zákonom.</p> <p>Výbor napadnutým rozhodnutím rozhodol, že navrhovateľka tým, že v oznámeniach funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov za roky 2014, 2015, 2016 a 2017 podaných podľa čl. 7 ods. 1 ústavného zákona neuviedla v časti D) Majetkové pomery, a) Nehnuteľný majetok vlastníctvo nehnuteľností vrátane vlastníctva bytu a nebytového priestoru – rodinný dom a iná budova, porušila povinnosť ustanovenú v čl. 7 ods. 1 písm. e) ústavného zákona, za čo jej v súlade s čl. 9 ods. 10 písm. b) ústavného zákona uložil pokutu v sume zodpovedajúcej trojnásobku mesačného platu verejnej funkcionárky, teda v sume 6 878,82 €.</p> <p>Navrhovateľka pred ústavným súdom tvrdí, že nehnuteľnosti nadobudnuté kúpnu zmluvou z roku 2014 uviedla v oznámení za rok 2014 a následne tieto údaje kopirovala aj do oznámení v nasledujúcich rokoch, keďže vo vzťahu k vlastníctvu predmetných nehnuteľností sa nič nemenilo. Navrhovateľka zdôrazňuje, že vlastníctvo predmetných nehnuteľností nikdy netajila, o čom svedčia aj fotky na sociálnych sieťach a príspevok v televíznej relácii Na Chalupe.</p> <p>Navrhovateľka vo svojom návrhu uvádza, že jej oznámenia obsahovali iba neúplné údaje, keďže v nich uviedla číslo listu vlastníctva s číslami všetkých príslušných parciel, avšak s nesprávnym popisom k stavbám, a preto sa domnieva, že nezameniteľným spôsobom špecifikovala nehnuteľnosti, ktorých je vlastníčkou.</p> <p>Navrhovateľka tvrdí, že výbor pri posudzovaní jej vecí postupoval absolútne formálne, pričom nezohľadnil účel ústavného zákona. Zdôrazňuje, že žiadnym spôsobom neohrozila ani neporušila záujem chránený ústavným zákonom a nezamlčovala žiaden svoj majetok.</p>
z odôvodnenia	Ústavný súd tiež judikoval, že v konaní o preskúmanie rozhodnutia vo veci

ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov leží dôkazné bremeno primárne na dotknutom verejnom funkcionárovi (navrhovateľovi), ktorý k tomu, aby bol v konaní pred ústavným súdom úspešný, musí preukázať, že jeho konanie ako verejného funkcionára nebolo v rozpore s príslušnými ustanoveniami ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, teda že povinnosti verejného funkcionára vyplývajúce z tohto ústavného zákona neporušil, a preto nebol dôvod na to, aby bol sankcionovaný napadnutým rozhodnutím, ktorého súčasťou je spravidla aj pokuta (II. ÚS 125/2016, II. ÚS 787/2016, III. ÚS 632/2017).

Navrhovateľka pred ústavným súdom namietala, že jej oznámenia obsahovali síce neúplné údaje, avšak vzhľadom na to, že v oznámeniach uviedla číslo listu vlastníctva s číslami všetkých príslušných parciel, no s nesprávnym popisom k stavbám, nezameniteľným spôsobom špecifikovala nehnuteľnosti, ktorých je vlastníčkou. Zároveň upriamuje pozornosť ústavného súdu na to, že vlastníctvo predmetných nehnuteľností nikdy netajila a že žiadnym spôsobom neohrozila ani neporušila záujem chránený ústavným zákonom a nezamlčovala žiaden svoj majetok.

Ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutie výboru, ktorý v relevantnej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia uviedol: „Výbor z výpisu z katastra nehnuteľností zistil, že podľa listu vlastníctva verejná funkcionárka predmetné nehnuteľnosti nadobudla kúpnu zmluvou zo 7.4.2014.

Výbor v súvislosti s listom zaslanom verejnou funkcionárkou vykonal kontrolu oznámení, ktoré verejná funkcionárka podala výboru a zistil, že predmetné nehnuteľnosti, ktoré nadobudla kúpnu zmluvou v roku 2014 nie sú v jej oznámeniach uvedené ani za roky 2014 a 2015, t. j., že neúplné oznámenia podala aj za roky 2014 a 2015, nielen za roky 2016 a 2017, ako uviedla v liste zo dňa 25. júla 2018.

Výbor na základe listu zaslanom verejnou funkcionárkou a na základe svojich zistení dospel po vykonanom dokazovaní k záveru, že verejná funkcionárka porušila ustanovenie čl. 7 ods. 1 písm. e) ústavného zákona, keďže predmetné nehnuteľnosti - rodinný dom a iná budova v oznámeniach za roky 2014 až 2017 neuviedla.

Z tohto dôvodu prijal uznesenie, ktorým sa verejnej funkcionárke, poslankyni Národnej rady Slovenskej republiky ukladá pokuta za porušenie čl. 7 ods. 1 písm. e) ústavného zákona vo výške trojnásobku mesačného platu verejnej funkcionárky podľa čl. 9 ods. 10 písm. b) ústavného zákona. Uvedené rozhodnutie bolo dňa 5. decembra 2018 schválené uznesením č. 317.“

Ústavný súd z navrhovateľkou predložených dokumentov zistil, že navrhovateľka v oznámeniach za roky 2014, 2015, 2016 a 2017 pri nehnuteľnom majetku uviedla druh majetku „zastavené plochy a nádvoria“ v katastrálnom území na parcelách na liste vlastníctva v podiele 100 % a „zastavené plochy a nádvoria“ v katastrálnom území na parcele na liste vlastníctva v podiele 100 %.

Z uvedeného vyplýva, že tak, ako to zistil a konštatoval výbor v napadnutom rozhodnutí, navrhovateľka v oznámeniach za roky 2014, 2015, 2016 a 2017 „rodinný dom“ a „inú budovu“ postavené na predmetných pozemkoch neuviedla.

Ústavný súd v tomto bode považuje za potrebné upriamiť pozornosť navrhovateľky na skutočnosť, že jej povinnosťou bolo v oznámeniach uviesť nielen to, že je vlastníčkou predmetných pozemkov (1), ale taktiež to, že je vlastníčkou nehnuteľností postavených na týchto pozemkoch (2), keďže z právneho hľadiska ide o dve samostatné nehnuteľnosti (pozemky a nehnuteľnosti na nich postavené), ktorých vlastníkom nemusí byť tá istá osoba.

Ako už bolo uvedené, navrhovateľka vo svojich oznámeniach uviedla vlastníctvo predmetných pozemkov, avšak neuviedla skutočnosť, že je aj

	<p>vlastníčkou nehnuteľností postavených na týchto pozemkoch, a preto nemožno považovať za relevantnú jej námietku, že v oznámeniach uviedla (iba) „nesprávny popis“ nehnuteľností, keďže navrhovateľka správne v oznámeniach uviedla, že je vlastníčkou predmetných pozemkov, avšak vôbec neuviedla, že je vlastníčkou domu a iných budov na nich postavených (rodinný dom na parcele a iné budovy na parcelách).</p> <p>Pokiaľ navrhovateľka tvrdí, že vlastníctvo predmetných nehnuteľností nikdy netajila, o čom svedčia aj fotky na sociálnych sieťach a príspevok v televíznej relácii Na Chalupe, takáto jej obrana, teda prezentácia v oznámení neuvedených nehnuteľností na sociálnych sieťach, v televízii alebo iným podobným spôsobom, nemôže podľa názoru ústavného súdu nič zmeniť na skutočnosti, že tieto nehnuteľnosti vo svojich oznámeniach (opakovane) v rozpore s čl. 7 ods. 1 písm. e) ústavného zákona neuviedla. Takouto verejnou prezentáciou v oznámení neuvedených nehnuteľností teda nemožno nahradiť splnenie povinnosti podľa čl. 7 ods. 1 písm. e) ústavného zákona.</p> <p>Napadnuté rozhodnutie, aj keď sa navrhovateľke môže javiť ako prísne a nespravodlivé (k „prísnosti“ napadnutého rozhodnutia porovnaj napr. uznesenie o odmietnutí vo veci sp. zn. II. ÚS 787/2016, kde navrhovateľka síce oznámenie podala, avšak nie písomne výboru, ale elektronicky jeho predsedovi, alebo uznesenie o odmietnutí vo veci sp. zn. II. ÚS 448/2018, kde navrhovateľka nepodala oznámenie v dôsledku dlhodobej práceneschopnosti), preto z ústavnoprávneho pohľadu s ohľadom na námietky navrhovateľky obstoja.</p> <p>Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že argumentácia navrhovateľky smerujúca proti napadnutému rozhodnutiu nie je dôvodná, teda nezakladá také dôvody na spochybňovanie napadnutého rozhodnutia výboru, ktoré by bolo potrebné posúdiť po prípadnom prijatí návrhu na ďalšie konanie. Ústavný súd preto návrh navrhovateľky ako celok odmietol už pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnený.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>Návrh odmieta ako zjavne neopodstatnený.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: II. ÚS 787/2016, II. ÚS 448/2018, II. ÚS 125/2016, III. ÚS 632/2017
súvisiace právne predpisy	ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	majetok Národná rada Slovenskej republiky-výbor poslanec, poslanecký mandát nehnuteľnosť

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.